

Görsel İşitsel İcralara Dair Pekin Anlaşması (2012) Ana Hükümleri ve Faydaları

2016

Arkaplan

Görsel İşitsel İcralara Dair Pekin Antlaşması (Pekin Antlaşması veya BTAP), 20 -26 Haziran 2012 tarihleri arasında Pekin'de gerçekleşen Görsel İşitsel İcraların Korunması Hakkında Diplomatik Konferans tarafından kabul edilmiştir. Pekin Antlaşması; İcracı Sanatçılar, Fonogram Yapımcıları ve Yayın Kuruluşlarının Korunmasına Dair 26.10. 1961 Tarihli Roma Sözleşmesinde yer alan görsel - işitsel icralarda şarkıcı, müzisyen, dansçı ve oyunlara sağlanan korumayı dijital çağa uygun şekilde güncelleyerek modernize etmektedir. Pekin Antlaşmasının dijital döneme ilişkin getirdiği bu güncellemeler, icracı sanatçılar ve fonogram yapımcılarına sağlanan korumayı güncelleyen WIPO İcralar ve Fonogramlar Antlaşmasındaki (WPPT) hükümleri tamamlamaktadır.

Pekin Antlaşması, oyuncuların film ve televizyon gibi farklı medyadaki icralarını ve müzikal icraları DVD veya başka bir görsel-işitsel platformda kaydedilen müzisyenleri de kapsamaktadır. Pekin Antlaşması, icracı sanatçılara kimi manevi hakların yanı sıra, tespit edilmiş ve tespit edilmemiş icralar açısından mali haklar tanımaktadır.

Bu belge, Pekin Antlaşmasının ana hükümlerinden bazılarını açıklamakta ve Pekin Antlaşmasına taraf olan WIPO Üye Devletlerine sağlanan kimi faydaları açıklamaktadır.

Pekin Antlaşmasının Ana Hükümleri

Pekin Antlaşması, icracı sanatçılarının **görsel - işitsel tespitlere tespit edilmiş icralar** için dört tür **mali hak** tanımaktadır: **(i)** çoğaltma hakkı; **(ii)** yayma hakkı ; **(iii)** kiralama hakkı; ve **(iv)** erişilebilir kılma hakkı.

- **Çoğaltma hakkı**, görsel - işitsel bir tespitlere tespit edilmiş icranın herhangi bir şekilde doğrudan veya dolaylı olarak çoğaltılmasına izin verme hakkıdır.
- **Yayma hakkı**, satış veya mülkiyet devri yoluyla görsel-işitsel tespitlere tespit edilen icralarının esas ve kopyalarının umuma iletimi için yetki verme hakkıdır.
- **Kiralama hakkı**, görsel-işitsel tespitlere tespit edilmiş olan icralarının esas ve kopyalarının, ticari amaçlarla umuma kiralınmasına yetki verme hakkıdır.
- **Erişilebilir kılma hakkı**, görsel-işitsel tespitlere tespit edilmiş icralarının kablolu veya kablosuz yollarla, umumun kendi seçtiği yer ve zamanda erişim sağlayabileceği şekilde erişilebilir kılınmasına izin verme (yetkilendirme) hakkıdır. Bu hak özellikle İnternet aracılığıyla isteğe bağlı etkileşimli sunumu kapsar.

Tespit edilmemiş (canlı) icralara gelince, Anlaşma icracı sanatçılarında üç çeşit maddi hak vermektedir: **(i)** yayın hakkı (yeniden yayın yapılması durumu hariç); **(ii)** umuma iletim hakkı (icranın bir yayın icrası olduğu durumlar hariç) ve **(iii)** tespit hakkı.

Anlaşma ayrıca, icracı sanatçılara **manevi haklar**, yani icrasında adının icracı sanatçı olarak anılması hakkı (böyle bir ihmalin icranın kullanım şekline göre dikte edildiği durumlar hariç); ve görsel - işitsel tespitlerinin doğasını göz önünde bulundurarak icracı sanatçının itibarına zarar verebilecek herhangi bir bozulma, sakatlanma veya diğer değişikliğe itiraz etme hakkı verir.

Anlaşma, icracı sanatçıların görsel - işitsel tespitlerde tespit edilmiş icralarının yayınlanmasını ve kamuya iletilmesini yetkilendirme hakkına sahip olmasını sağlar. Bununla birlikte, Anlaşma Tarafları , yetkilendirme hakkı yerine, yayın veya umuma iletim için görsel - işitsel tespitlerde tespit edilmiş olan icraların doğrudan veya dolaylı kullanımı için adil bir ücret hakkı oluşturacaklarını bildirebilirler. Herhangi bir Anlaşma Tarafı, Anlaşmaya rezervasyon yapması koşuluyla bu hakkı kısıtlayabilir veya reddedebilir. Bir Anlaşma Tarafının rezervasyonu durumunda ve kapsamı dahilinde, diğer Sözleşme Taraflarının, rezerve eden Sözleşme Tarafına *karşı* ulusal muameleyi reddetmesine izin verilir (" karşılıklılık ").

Hakların devri ile ilgili olarak Antlaşma, Anlaşma Tarafların ulusal yasalarında, bir icracı sanatçı bir icraya görsel - işitsel tespitite onay verdikten sonra, yukarıda belirtilen münhasır hakların görsel - işitsel tespitinin üreticisine devredileceğini şart koşabileceğini öngörmektedir (icracı ve yapımcı arasında aksi belirtilmedikçe).

Bu tür bir hak devrinden bağımsız olarak, ulusal yasalar veya bireysel, toplu veya diğer anlaşmalar, Anlaşma kapsamında öngörüldüğü gibi, icranın herhangi bir kullanımı için icracı sanatçıya telif hakkı veya adil ücret alma hakkı sağlayabilir.

Sınırlamalar ve istisnalar ile ilgili olarak, Pekin Anlaşmasının 13. Maddesi, Bern Sözleşmesinin 9(2) Maddesinde öngörüldüğü şekilde sınırlamaları ve istisnaları belirlemek ve başvurusunu tüm haklara genişletmek için sözde "üç adımlı" testi içermektedir. Ekteki Mutabakatlı Beyanın Pekin Anlaşması için de geçerli olduğunu, yani Bern Sözleşmesine uygun olarak ulusal yasalarda belirlenen sınırlamaların ve istisnaların dijital ortama genişletilebileceğini belirtmektedir. Anlaşma Devletleri dijital ortama uygun yeni istisnalar ve sınırlamalar geliştirebilirler. Mevcut sınırlamaların ve istisnaların genişletilmesine veya "üç adımlı" testin koşullarının yerine getirilmesi durumunda yenilerinin oluşturulmasına izin verilir.

Koruma süresi en az 50 yıl olmalıdır.

Anlaşmada öngörülen hakların kullanılması ve yararlanılması herhangi bir formaliteye tabi tutulamaz.

Anlaşma, Anlaşma Tarafları, icracı sanatçıların haklarını kullanmalarıyla bağlantılı olarak kullandıkları teknolojik önlemlerin (örneğin, şifreleme) atlatılmasına ve söz konusu hakların yönetimi (" hak yönetimi bilgileri") için gerekli olan icracı sanatçı, icra ve görsel - işitsel tespitin kendisini tanımlayan belirli verilerin gösterilmesi gibi bilgilerin kaldırılmasına veya değiştirilmesine karşı yasal yollar sağlamakla yükümlüdür.

Teknolojik önlemler ile sınırlamalar ve istisnalar arasındaki etkileşime ilişkin Mutabık kalınan bir Beyan, Anlaşma Tarafının , bir faydalanıcının görsel - işitsel icraya teknolojik önlemlerin uygulandığı ve faydalanıcının bu icraya yasal erişiminin olduğu sınırlamalardan ve istisnalardan yararlanabilmesini sağlamak için etkili ve gerekli önlemleri almasını hiçbir şeyin engelleyemeyeceğini açıklığa kavuşturmaktadır. Yukarıda belirtilen etkili ve gerekli önlemler, yalnızca hak sahipleri tarafından, yararlanıcının söz konusu Sözleşme Tarafının ulusal hukuku kapsamındaki sınırlamalardan ve istisnalardan yararlanmasını sağlamak için söz konusu icra ile ilgili uygun ve etkili önlemlerin alınmadığı durumlarda gerekli olabilir.

Bir icranın tespit edildiği bir görsel - işitsel eserin yasal korumasına halel getirmeksizin, teknolojik koruma önlemlerine ilişkin yükümlülükler, Anlaşmayı yürürlüğe koyan ulusal yasa uyarınca korunmayan veya artık korunmayan icralar için geçerli değildir.

Anlaşma Tarafları , Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte var olan tespit edilmiş icralara ve her Anlaşma Tarafı için yürürlüğe girdikten sonra yapılan tüm icralara bu Antlaşma kapsamında koruma sağlamalıdır. Ancak, bir Anlaşma Tarafı, her bir Anlaşma Tarafı da , bu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte var olan icralarla ilgili olarak çoğaltma, yayma, kiralama, tespit edilmiş icralarda yararlanma, yayın ve haberleşme münhasır haklarının bir kısmına veya tamamına ilişkin hükümleri uygulamayacağını beyan edebilir. Diğer Anlaşma Tarafları, bu Anlaşma Tarafı ile ilgili olarak bu hakların uygulanmasını karşılıklı olarak sınırlayabilir.

Antlaşma, her Anlaşma Tarafı, kendi hukuk sistemine uygun olarak Anlaşmanın uygulanmasını sağlamak için gerekli önlemleri almakla yükümlü kılmaktadır. Özellikle, her Anlaşma Tarafı, Anlaşma kapsamındaki herhangi bir hak ihlaliylemine karşı etkili davaya izin vermek için kendi yasaları uyarınca icra prosedürlerinin mevcut olmasını sağlamalıdır.

Bu tür bir dava, ihlali önlemek için hızlı çözümler ve daha fazla ihlali için caydırıcı teşkil eden çözümler içermelidir.

Anlaşma, ana görevi Anlaşmanın sürdürülmesi ve geliştirilmesi ile ilgili konuları ele almak olan Anlaşma Tarafların bir Meclisini kurar. Anlaşma ile ilgili idari görevleri WIPO Sekreterliğine emanet eder.

Pekin Anlaşması, 30 uygun taraf onay veya katılım belgelerini teslim ettikten üç ay sonra yürürlüğe girecektir. Anlaşma WIPO Üye Devletlerine ve Avrupa Birliğine açıktır. Anlaşmanın oluşturduğu Meclis, diğer devletler arası örgütlerin Anlaşmaya taraf olmasına karar verebilir. Onay veya katılım belgeleri WIPO Genel Müdürü ile birlikte saklanmalıdır.

Pekin Antlaşmasının Faydaları

Pekin Anlaşmasının onaylanması ve yürürlüğe girmesi, WIPO tarafından somutlaştırılan çok taraflı norm belirleme sisteminin, yaratıcılar ve sanatçılar için önemli yeni korumalar sağlamak için iyi işlev görebileceğini göstermektedir. Buna ek olarak, Pekin Anlaşması, gelişmekte olan ve gelişmiş ülkeler de dahil olmak üzere tüm WIPO Üye Devletleri üzerinde somut olumlu etkiler yaratacaktır. Ülkelere ve icracı sanatçılarına faydaları, ekonomik kalkınma, görsel - işitsel icracı sanatçıların iyileştirilmiş statüsü ve kültürel çeşitlilik de dahil olmak üzere bir takım alanlarda gerçekleşecektir.

1. Ekonomik kalkınma

Pekin Anlaşması, Anlaşma Taraflarının kendi bölgeleri içinde diğer Anlaşma Taraflarının vatandaşları olan hak sahiplerine tam koruma sağlamalarını gerektirir, böylece yerel yapımcıların ve icracı sanatçıların filmi, TV dizileri ve diğer görsel - işitsel ürünleri yurt dışında gösterildiğinde veya başka bir şekilde sunulduğunda ekonomik gelirlerden yararlanmalarını sağlar.¹

1 Yerel icracı sanatçıların ve üreticilerin korunması ulusal yasalarla sağlanabilirken, bir anlaşma olmadan bu koruma, yabancı görsel - işitsel içeriğin kullanımı korunmasız kalacağı ve bu nedenle daha az pahalı olabileceği için yerel yaratıcıları nispeten dezavantajlı duruma sokabilir. Pekin Anlaşması, yerel yaratıcılar için bu potansiyel karşılaştırmalı dezavantajın ortadan kalkmasını sağlar.

Anlaşma, icracı sanatçıların televizyon, film ve video gibi görsel - işitsel medyadaki icralarının yetkisiz kullanımına karşı haklarının korunmasına katkıda bulunacaktır. Müzikte görsel - işitsel yapımların yanı sıra görsel - işitsel görüntülerin de giderek yaygınlaştığı bir dönemde, dijital pazar tüketimi açık TV yayınlarının ötesine geçerek ücretli TV kanallarına, DVD'lere ve en son olarak mobil ortam da dahil olmak üzere İnternet'e kadar genişlemiştir. Görsel - işitsel icraların korunması, genişleyen tüm görsel - işitsel pazarlara yayılacaktır.

Pekin Anlaşması, uluslararası bir koruma sistemine katılırken yerel görsel - işitsel endüstrileri güçlendirecek ve gerektiğinde sağlamlaşmasına yardımcı olacaktır. Dahası, görsel - işitsel endüstri yoğun işgücü gerektiren bir endüstridir ve çok sayıda icracı sanatçısı, teknisyen, müzisyen ve diğer yaratıcıları istihdam etmektedir. Görsel - işitsel içerik aynı zamanda otomobil, yiyecek ve içecek, giyim ve turizm gibi yerel olarak üretilen mal ve hizmetlerin tanıtımı için güçlü bir araç olarak bilinir ve bu nedenle endüstrileri ihraç etmek için mükemmel bir seçenektir. Yerel endüstriler büyüdükçe ve daha fazla içerik üretecek kaynaklara sahip oldukça, yerel tüketiciler yerel görsel - işitsel seçeneklerin çeşitliliği ve kalitesindeki artıştan yararlanacaklardır.

Pekin Antlaşması, etkili ve iyi uygulanmış telif hakkı ve ilgili haklar mevzuatını teşvik ederek yatırımların artmasını sağlayacak ve bu da uluslararası değişim ve dış pazarlara erişim için dengeli bir çerçeve geliştirilmesine yardımcı olacaktır.

Görsel - işitsel endüstrinin bu yönlerini güçlendirerek, Pekin Anlaşması yerel üretime yönelik birden fazla yatırım kaynağını teşvik edecektir.

Pekin Antlaşması, WIPO İnternet Anlaşmaları ile birlikte, görsel - işitsel içeriğin İnternet üzerinden dengeli, güvenli ve etkili bir şekilde yayılması için temel araçları devreye sokmaktadır. Telif hakkı endüstrileri, ekonomik istikrarsızlık zamanlarında büyüme ve gelişme için önemli bir itici güç olan bilgi ekonomisinin temel bir unsurudur. Pekin Antlaşması, görsel - işitsel içeriği yaymak için internetin öncü bir kanal olarak rolünü artıracak, böylece dijital hizmet platformları, içerik uygulamaları ve iletim standartları ve teknolojileri gibi alanlarda geniş bant gelişimini ve BİT (Bilişim ve İletişim Teknolojileri) yeniliklerini ilerletecektir.

2. Görsel - işitsel icracı sanatçıların durumunun iyileştirilmesi

Pekin Anlaşması, icralarının uluslararası kullanımına ilişkin teşvikler ve tazminatlar sağlayarak görsel - işitsel endüstrideki icracı sanatçıların konumunu güçlendirecektir. İcra sanatçıları hem oyuncular hem de kültür çalışanlarıdır.

Pekin Anlaşması, aktörlerin ve diğer icracı sanatçıların mesleki statülerinin yükseltilmesine ve çalışma koşullarının iyileştirilmesine katkıda bulunacaktır. Dahası, icracı sanatçıların haklarının geliştirilmesi, icracı sanatçıları örgütlerinin yanı sıra, filmlerin ve diğer görsel - işitsel içeriklerin yararlanılmasına yönelik hakların kullanılmasında doğal muadilleri olan yapımcıların örgütlerinin tanıtımını veya konsolidasyonunu sağlayabilir.

Bu temsili kuruluşların geliştirilmesi, sinematografik ve görsel - işitsel sektörleri güçlendirmenin genel etkisine sahip olacak sanatçılar ve üreticiler arasındaki sosyal diyaloga daha elverişli bir ortamı kolaylaştıracaktır.

3. Kültür, folklor ve kültürel çeşitliliğin korunması

Tek başına bir sanat formu olmasının yanı sıra, film diğer yaratıcılık ve kültürel kimlik ifadeleri için mükemmel bir araçtır. Görsel - işitsel icralar, belirli bir kültürün edebi eserlerini ve müziğini izleyicinin kalbine ve zihnine son derece etkili bir şekilde yaklaştırabilir. Bir taşıyıcı ve diğer yaratıcı ifadelerin çarpanı olarak görsel - işitsel icraların bu boyutu sadece muazzam bir ekonomik öneme sahip olmakla kalmaz, aynı zamanda kültürel çeşitliliğin ilerletilmesi ile de son derece ilgilidir. Aynı bağlamda Pekin Anlaşması, WIPO Fikri Mülkiyet ve Genetik Kaynaklar Hükümetlerarası Komitesi, Geleneksel Bilgi ve Folklor (IGC) dahil olmak üzere çeşitli WIPO forumlarında incelemeye konu olan geleneksel kültürel ifadelerin ve ulusal folklorun korunmasına katkıda bulunmaktadır. Pekin Anlaşmasında açıkça belirtildiği gibi, icracı sanatçıları, folklorun bir ifadesini yorumlayan aktörleri ve şarkıcıları içerir.

Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü

34, chemin des Colombettes

P.O. Box 18

CH-1211 Geneva 20

Switzerland

Tel: + 41 22 338 91 11

Faks: + 41 22 733 54 28

WIPO'nun iletişim bilgileri için

Dış Ofis ziyareti:

www.wipo.int/about-wipo/en/offices/